

po vsem telesu čutim utrujenost. Čeprav imamo precej pijače, se mi zdi, da se ne morem odžejati. Počasi se večeri, Koritnica tone v sencih, enolično, brezoblačno nebo na koncu doline prebada Kotova špica. Robovi Loške stene, bližnjega Moreža so še daleč. Skrbi nas, pa smo vendarle prepričani, da smo težji del stene že preplezali. Zjutraj smo kmalu nared. Prvi zažimari gor Rado, zadnji Mezgač. Varujem in v tegu spuščam Rada okoli stebra, ko Igor izbija še včeraj zabite kline. Z viseče plošče, kamor me potegne Rado, pa ni videti nobenega prehoda. Ko je tu še Igor, gledamo in premlevamo. V vsej širini stene ni nobenega pametnega prehoda. Nobene razčlemb, le gladke plošče, s travo tu in tam. Edina možnost je dolga prečka pod streho, težka, zračna zadeva bo to, toda edino, kjer morda ne bodo potrebni svedrovci. Rado, ki je izgubil že vso vero in upanje, se nestrpno in pogumno odpravlja. Sam se čim bolj »zaštantam«, da nas ja ne bi odneslo. Rado nabija, vpenja, visi v stremenih, Igor pa raje ne gleda, le toži, kako bomo tu preživeli drugi bivač. Tudi sam sem živčen. Najraje bi sklenil, da se takih reči ne lotevam več. Čas mineva, čez nebo pa drsijo cirusi in ovčke. Pričakujemo naglo poslabšanje. Strah nas je, če nas tu ujame dež. Dol ne moremo več. Končno je Rado uspešen. Šele kasneje smo spoznali ključno vrednost tega raztežaja. Višje je svet lažji, čez plati jo užgemo proti levemu razu. Nimamo težav v plezanju, v steni ni nobene smeri in prehode si lahko poljubno izbiramo. Sicer pa ni velike izbire. Priplezamo na levi raz. Nudijo se nam lepi in divji pogledi na steno, ki izginja pod nami, in strmi Morež. Težave popuščajo in vrh, velikanski rogelj, je prav blizu. Še nekaj krušljivega pečevja, razbitega od strel, in priplezam na rob stene, potem pa na vrh, ki prebada nebo. Ležim na grobem kamenju in pobiram vrv. Sonce, skale, Morež, Rado, Igor, Votli vrh. Sedimo in gledamo, kakšno tudi zinemo. Zdelan sem, usta so razpokana in presušena. Igor prinese veliko kepo snega, potresemo nekaj kalcinove in čudovit sladoleđ imamo. Popoldan je, dva dni smo plezali čez steno, zadnjo tako veliko doslej nepreplezano steno v Julijcih. Fino se nam zdi, gledamo drug drugega, z odprtimi očmi, ližemo sneg. Če bi imel vodo in hrano, bi ostal tu, vso noč. Veliko veselje mi pripravi Igor; šlo je za ime smeri. ZNAMENJE OB POTI, v spomin Nejcu Zaplotniku in vsem drugim, ki so hodili po gorah, spoznavali veliko naravo in se niso ustrašili svoje ničevosti.

Sestopamo; čez Morež z lepim pogledom na Bricelj, po dolgih travah in podih nad Balo tja do Brežic. Pihavci in Pelci se svetijo v soncu, misli begajo, nekaj ovc se pase pod grebenom, samota. Večer na Brežicah, na topli mehki travi pod Plešivcem, sonce pada za kulisami gora in meče črtasto svetlobo, ravno in nepremično. In čudovita zelena barva macesnov in mrzla vodica, tako enostavna in dobra, polpna; slapovi in šumenje, niže spodaj gozd, reven bovški gozd, senčna Koritnica in ozki, prekleto ozki plezalniki in boleči prsti, zvezde na nebu, suha struga, Votli vrh, mir.

Konec nečesa, ki pomeni novo spremembo očesa in gubo na obrazu, majhno stopničko v drobni poti življenja, kratek, tragično vedno krajši predah, in začetek novega; začetek novega, dokler bo v meni živela moč upanja.

Opomba: Vzpon so opravili 12. in 13. julija 1984 — Rado Fabjan, Igor Mezgec in Igor Škamberle, AO Postojna.

V TEMI NA POREZEN

DAMJAN SLABE

Dan je bil soparen in vroč. Prav nenavadno je bilo, da je zdržalo brez nevihte. Kdo bi se v taki vročini odpravil v hrib, še zlasti če bi preživel »naporno« noč. Tako sva se z Blažem odločila, da dan raje preživiva v senci, in jo zvečer, ko bo vročina popustila, mahneva na vrh. Popoldan sva obiskala prijateljico v Franji, škoda, da je imela službo, sicer bi se nama pridružila.

Ura je bila osem zvečer. Nad dolino se je že spuščal mrak, ko sva zaprla hišna vrata. Ljudje, ki sva jih srečevala, ko sva zapuščala vas, so naju nekam začudeno opazovali, toda na srečo sva hitro prišla na rob vasi in se skrila v sadovnjaku. Na travo je legala rosa. Dolino in vas, ki sta vedno globlje ostajali pod nami, je zagrinjala meglena tančica. Skozi hišna okna so se zasvetile prve svetilke. Hkrati, kakor odsev, so jim sledile zvezde. Preko travnika sva prišla do gozda, tu se pot začenja strmo vzpenjati. Na desni je žuborel potok in njegova večerna pesem se je zlivala s šumenjem vetra, ki se je poigraval v krošnjah dreves nekje na vrhu Drnove. Tema je med visokimi bukovimi drevesi postajala vedno izrazitejša. Veličastno himno počivajoče narave je za trenutek zmotil le prijatelj, ki se je bil spotaknil ob korenino drevesa, tik ob poti. Tišine se nisva upala motiti, zato sva le malo govorila.

Prišla sva do travnate jase, kjer je bil svet položnejši. Tema se je razredčila, tako da sva košuto, ki je plašno odskakljala med drevje, razločno videla. Ne vem, kdo se je koga bolj ustrašil. Zagledala sva senik, na Cerkljanskem mu pravijo svisla. Tega imena si nisem mogel zapomniti. Kmetje vanj spravljajo seno in ga kasneje, ko ga jim primanjkuje doma, tovorijo do svojih kmetij v dolini. Zopet sva prišla v gozd in se vzpenjala med mogočnimi debli. Prišla sva do križpotja. Kažipotov ni bilo, ali pa jih v temi nisva videla, toda prijatelj, ki je pot bolje poznal, se je odločil za pot, ki drži naravnost, kar se je kasneje izkazalo za pravilno. Tišino je zmotilo šumenje listja in pokaanje vejic. Oba sva prisluhnila. Dobro sem čutil, kako mi je srce začelo močnejše razbijati. V temi nisva ničesar zapazila, lomastenje pa je kmalu utihnilo. Oddahnil sem se in bolj sebi v tolažbo rekel: »Saj ni nič!« Drevje se je začelo redčiti in kmalu sva prišla do planote. Blaž je dejal, da se ji pravi Leha. Svisli je bilo tu več, za majhno vas. Seno je bilo tu pokošeno in spravljeno v velike kope. Na obronku je pot zopet zavila med drevje. Predlagal sem počitek.

Pod nama je ležala dolina. Bila je tiha in mirna. Take še nisem videl. Le ropot redkih avtomobilov je motil njen pokoj. Luči na ulicah so bile prižgane. Tovarna je mirovala. Nekje iz Črnega vrha je prihajalo vriskanje, ki se je mešalo z zvoki harmonike. Slišala sva šumenje reke, poslušala sva umirjeno pesem vetra. Vse je počivalo. Ozrla sva se po zvezdah. Mirno so počivale na nebu in s svojim močnim sijem se mi sploh niso zdele tako daleč. Opazila sva letalo, ki je tiho drselo po nebu. »Le kam potujejo ljudje v njem,« sem se vprašal. Spomnil sem se, ko sem se prvič peljal tudi sam z letalom. Nehote sem se nasmehnil. Tudi tema je lepa, samo prisluhniti ji moraš. Izza hriba na nasprotnem koncu doline je prikukal mesec. Le redki oblaki so mu včasih zaprli čist in jasen pogled nad dolino. Sence so oživele. Na travniku so se oglašali črički. Bil sem omamljen. Srečen je človek, kadar ga prevzamejo tako majhne stvari. Teh stvari ne bi zamenjal z ničimer. Prvič sem šel v hribe ponoči in ugotovil, da narava tedaj ni nič manj veličastna, nič manj mikavna...

Treba je bilo naprej. Še enkrat sem se ozrl po senikih, po dolini, po zvezdah, kot da bi se od njih poslavljaj za vedno. In res, doslej mi še ni uspelo, da bi ujel naravo ponoči v tako prečudovitem odtenku. Zopet sva se vzpenjala med drevjem, ki se je vedno bolj redčilo. Sence so mi vzbujale občutek tesnobe. Steza se je vzpenjala med travo, ki je bila visoka in ostra, pomešana s trnjem, pa tudi mokra od večerne rose. Prav nič prijetno ni bilo hoditi po takem svetu. Mesec se je skril za grebenom. Steza, ki se je še vedno vzpenjala, se je počasi približevala grebenu. Prišla sva do lovske koč. Potrkala sva. Odprl je starejši mož, v lovski opremi, prijaznega, obenem pa tudi začudenega obraza. Povabil naju je v hišo. V sobi je bilo prijetno toplo. Sedla sva za veliko mizo. Dali so nama čaja. Prijal nama je. Pogovor je hitro stekel in zanimivo je bilo prisluhniti lovčemu. Poslovala sva se, v čutaro pa nalila še nekaj vode, saj nama je je na poti zmanjkalo. Vzdrnil me je šele hladen veter, ki nama je delal družbo. Prijetno je bilo hoditi v takem hladu na hrib. Postala sva bolj zgovorna, tako sva premagovala utrujenost, pa tudi nekam tesnoben občutek, ki ga je vzbujal mesec s svojimi hladno sivimi sencami. Bližala sva se vrhu. V koči je bilo vse mirno, spali so. Pod nama je počivalo Podbrdo. V nekaterih vaseh pod Črno prstjo so še gorele luči. Tudi dolina je spala. Nekoliko sva se obotavljala, a sva vseeno poklicala oskrbnika. Pričakovala sva, da naju ne bo preveč vesel, pa sva se motila. Sprejel naju je prijazno, kot če bi prišla sredi dneva. Škoda, da je takih oskrbnikov v planinskih kočah vedno manj. Hitro sva zaspala...

Naslednjega dne sva se zbudila, ko je bilo sonce že visoko na nebu. Domov se nama ni mudilo. Med potjo sva nabrala vsak po eno posodo malin. Ko sem se sredi zime sladkal z njimi, sem se spomnil tega prijetnega izleta. Od tistikrat se tudi teme v hribih več tako ne bojim...

Planinska zveza Slovenije — Komisija za odprave v tuja gorstva — izdaja tudi za leto 1985 koledar z motivi najpomembnejših ekspedicijskih poti naših alpinistov po tujih gorstvih.

Koledar lahko naročite pri Planinski zvezi Slovenije, Dvořakova 9, 61000 Ljubljana — osebno ali po povzetju. Koledar stane 250 dinarjev.